

**Стан розвитку
сімейних форм виховання, захист прав та інтересів дітей,
які опинились у складних життєвих обставинах, дітей-сиріт та дітей,
позбавлених батьківського піклування, запобігання дитячій
бездоглядності та безпритульності**

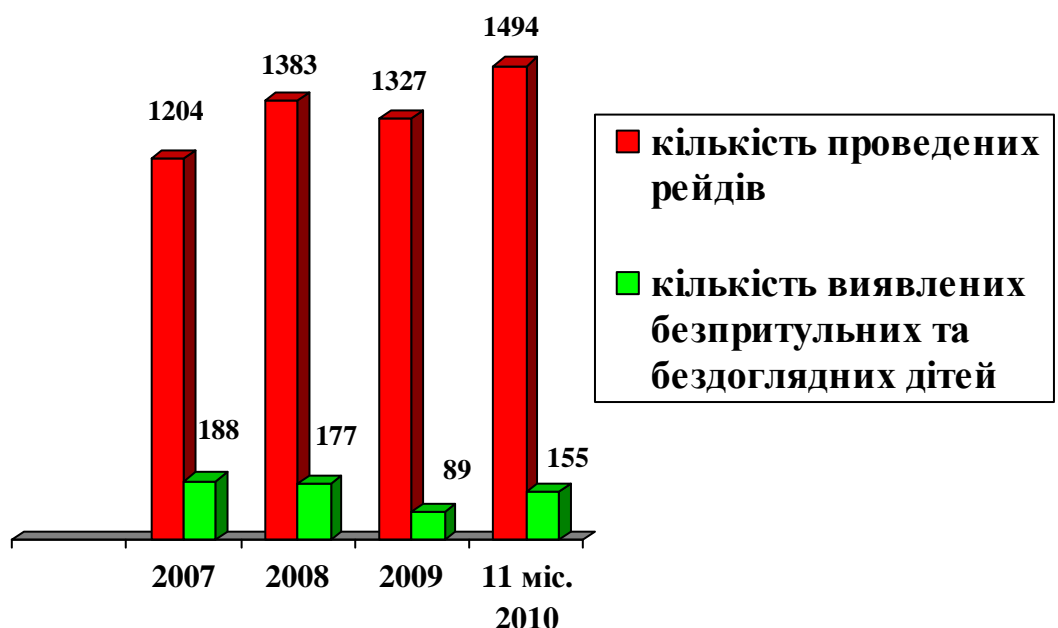
В області протягом останніх років відбувається системні позитивні зрушення у вирішенні питань захисту прав дітей, які базуються на принципі першочергової турботи про дітей, пріоритетності прав дитини. Державна політика в Україні у сфері дитинства спрямована на реформування державної системи влаштування дітей – сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Безпосереднє ведення справ та координація діяльності стосовно захисту прав дітей, зокрема дітей – сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на служби у справах дітей.

При кожній райдержадміністрації, міськвиконкомі існує комісія з питань захисту прав дітей, до складу яких входять всі підрозділи органів влади, які діють в інтересах дитини, завданням якої є сприяння забезпеченню реалізації прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіту, соціальний захист, сімейне виховання та всебічний розвиток.

Ефективними заходами запобігання бездоглядності та правопорушенням серед дітей є проведення профілактичних рейдів „Діти вулиці”, „Вокзал”. Дані заходи дозволяють вчасно виявляти дітей, які потребують захисту з боку держави здійснювати їх соціальну реабілітацію. За останні роки намітилася динамічне щорічне збільшення кількості проведених рейдів, при цьому спостерігається стійка тенденція до зменшення кількості безпритульних дітей на території області.

**ДИНАМІКА
проведення рейдів “Діти вулиці”, “Вокзал”**

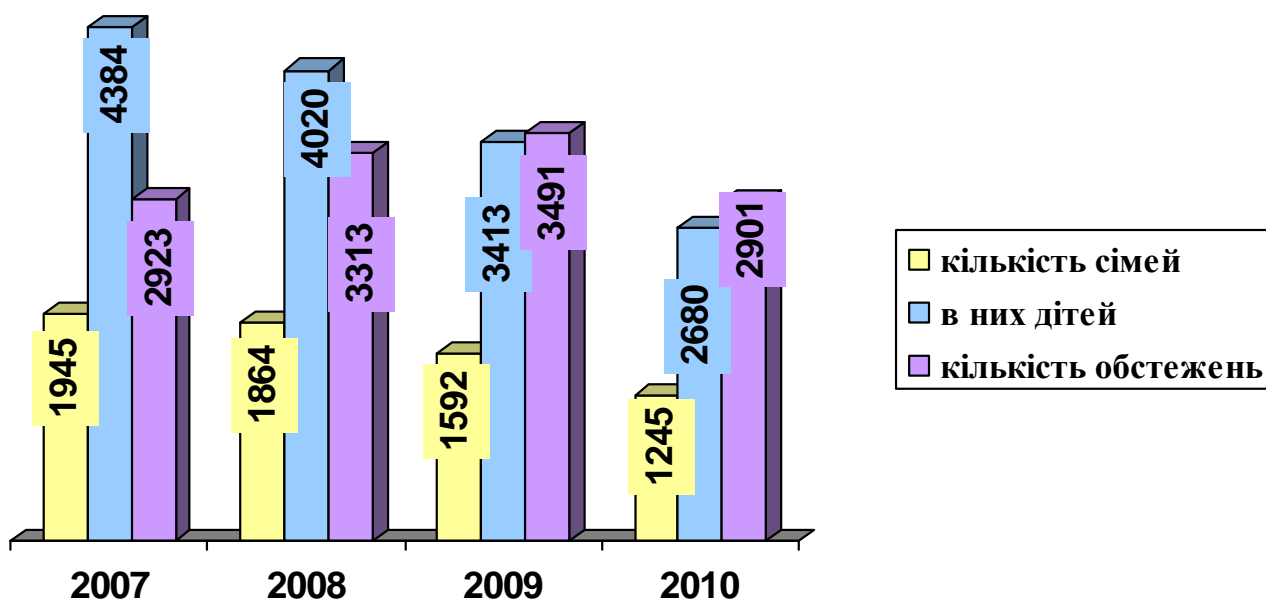
Щороку в області спільно з працівниками відділів освіти райдержадміністрацій, міськвиконкомів проводиться Всеукраїнський рейд “Урок”, мета якого виявлення дітей, які не приступили до навчання 1 вересня. Щороку виявляється близько 200 таких дітей.

ДИНАМІКА проведення рейду „Урок”

	виявлено	влаштовано
2007 рік	202	147
2008 рік	216	171
2009 рік	231	214
2010 рік	239	212

Іншим важливим напрямком діяльності є робота з сім'ями, що опинилися в складних життєвих обставинах. Протягом 2009-2010 років спостерігається зменшення в області кількості сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах.

Робота з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах

На обліку в службах у справах дітей перебуває **2680 дітей**, які опинилися в складних життєвих обставинах, з них **2561** дитина, батьки яких ухиляються від виконання батьківських обов'язків, **52** - діти, які систематично самовільно залишають місце постійного проживання (перебування), **67** - діти, щодо яких скоєно фізичне, психологічне, сексуальне або економічне насилля.

З метою захисту законних прав та інтересів дітей зазначеної категорії служби у справах дітей райдержадміністрацій та міськвиконкомів здійснюють перевірки умов проживання дітей в цих сім'ях.

Кількість здійснених перевірок умов проживання дітей в сім'ях, які опинилися в складних життєвих обставинах

2007 рік	2008 рік	2009 рік	9 міс.2010 року
3180 (1945 сім.)	3313 (1864 сім.)	3491 (1592 сім.)	2901 (1245 сім.)

За результатами проведеної роботи оголошено офіційних попереджень батькам про відповідність за порушення прав та інтересів дітей

2007 рік	2008 рік	2009 рік	9 міс.2010 року
651	1236	719	667

Кількість батьків, притягнутих до адміністративної відповідальності

2007 рік	2008 рік	2009 рік	9 міс.2010 року
404	530	418	340

Кількість батьків, притягнутих до кримінальної відповідальності

2007 рік	2008 рік	2009 рік	9 міс.2010 року
21	23	38	24

Кількість батьків, позбавлено батьківських прав

2007 рік	2008 рік	2009 рік	9 міс.2010 року
326	357	401	229

Із несприятливого середовища органами опіки та піклування вилучено у 2010 році 69 дітей.

З них: 29 дітей - за приписом прокуратури, 31 - за рішеннями виконавчих комітетів сільських, селищних та міських рад, 9 - за розпорядженнями голів райдержадміністрацій. За результатами вилучення влаштовані: 21 дитина - до будинку дитини, 11 - до інтернатних закладів області, 10 - в сім'ї опікунів, піклувальників, прийомні сім'ї, 10 - до закладів для дітей, створених релігійними організаціями та фондами, 7 - до комунальної установи "Притулок для дітей "Надія" служби у справах дітей облдержадміністрації", 5 - повернуто батькам, 4 - центральних районних лікарень, 1- до профтехучилища.

На виконання Закону України "Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування" в області введено в дію Єдина інформаційно-аналітична система "Діти", яка містить вичерпну інформацію про дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, громадян, які бажають взяти їх на виховання, дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Одним із пріоритетних напрямків діяльності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в області є реалізація державної політики щодо влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до сімейних форм виховання –усиновлення, опіка/піклування, прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу. З 2007 року щороку приймаються розпорядження голови облдержадміністрації щодо розвитку сімейних форм виховання дітей даної категорії.

Останні три роки кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування залишається стабільною.

Всього дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	Станом на 01.01.2008 р.	Станом на 01.01.2009 р.	Станом на 01.01.2010 р.	Станом на 01.12.2010 р.
	3340	3584	3561	3513

У цілому по області розвиток системи сімейного виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, зазнав значного прискорення. Щороку збільшується кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, **усиновлених громадянами України.**

ДИНАМІКА усиновлення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування

Рік	Всього усиновлено дітей	Із них усиновлено:	
		громадянами України	іноземними громадянами
2007 рік	59	26	33
2008 рік	117	47	70
2009 рік	135	62	73
на 09.12.2010	119	70	49

Службами у справах дітей вживаються заходи щодо розвитку банку даних сімей, які бажають взяти на виховання дитину-сироту та дитину, позбавлену батьківського піклування. На сьогодні на обліку в службах перебуває 38 сімей, які бажають усиновити дитину.

Держава підтримує сім'ї, які усиновили дитину. При усиновленні дитини виплачується одноразова грошова допомога, розмір якої становить 12400 грн. Громадянам, які усиновили дитину, надається оплачувана відпустка терміном 56 календарних днів.

Оформлення опіки, піклування над дітьми, які залишилися поза сімейним вихованням, є найбільш традиційною формою сімейного влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Влаштування дитини в сім'ю родичів під їх опіку/піклування дає можливість зберігати родинні стосунки. Зростання кількості дітей, влаштованих під опіку/піклування громадян, спостерігається з **2008 року** – з часу прийняття ВРУ Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про державну

допомогу сім'ям з дітьми" щодо розміру допомоги на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням. **31 січня 2009 року** розмір державної допомоги сім'ям, які виховують дитину під опікою /піклуванням/, становить два прожиткових мінімуми для дітей відповідного віку. На сьогодні під опікою/піклуванням виховується **2040** дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що **складає 58%** від загальної кількості дітей даної категорії.

Ефективно застосовують таку форму сімейного виховання, як опіка/піклування в Новоархангельському районі 60 дітей (83% від загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які перебувають на первинному обліку в районі), в містах Олександрія 174 дитини (75%), Світловодськ - 70 дітей (74%), у Долинському - 96 дітей (74%), Вільшанському 19 дітей (70%), Світловодському – 50 дітей (68%), Голованівському – 72 дитини (66%) районах.

Нижче обласного показник кількості дітей, які виховуються в сім'ях опікунів/піклувальників в Олександрівському - 47 дітей (45%), Компаніївському - 49 дітей (47%), Петрівському - 73 дитини (48%), Кіровоградському – 78 дітей (49%) районах.

Станом на 14 грудня 2010 року в області функціонує 26 дитячі будинки сімейного типу та 185 прийомних сімей, в яких виховується 495 дітей-сиріт, дітей, позбавленої батьківського піклування. Спостерігається тенденція до збільшення кількості дітей, які виховуються в прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу.

Рік	Кількість прийомних сімей/в них дітей	Кількість дитячих будинків сімейного типу/в них дітей
на 1 січня 2007 року	52/79	12/68
на 1 січня 2008 року	100/168	14/86
на 1 січня 2009 року	143/240	20/122
на 1 січня 2010 року	167/294	25/163
на 1 грудня 2010 року	185/322	26/173

Найбільша кількість дітей, які виховуються в прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу в м.Кіровограді (61 дитина),: Знам'янському (60 дітей), Компаніївському (40 дітей) та Онуфріївському (32 дитини) районах. **Найменша** кількість у м.Знам'янка (3 дитини).

У прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу виховується **14%** дітей від загальної кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (по Україні цей показник дорівнює **9%**).

В області забезпечено своєчасне призначення та виплата державної допомоги сім'ям з дітьми, дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування. Протягом 2007-2010 років в область надійшли кошти з державного бюджету на здійснення виплат державної соціальної допомоги на утримання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення прийомним батькам та батькам-вихователям за надання соціальних послуг у прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу, загальною сумою більш ніж 29 млн.грн.

Станом на 1 грудня 2010 року в області функціонує 4 заклади, створені релігійними (благодійними) організаціями.

Спеціальний навчально-виховний заклад змішаного типу для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування „Перлинка”, с.Войнівка, Олександрійський район. Засновники - міжнародний німецько-український благодійний фонд “Служба Самарянина-Самарітер Дінст”.

Дитячий будинок сімейного типу „Надія”, відділення міжнародного німецько-українського молодіжного благодійного центру „Надія”, с.Крупське Кіровоградський район.

Благодійний центр соціальної допомоги та реабілітації „Джерело життя” з притулковими групами для дітей, які залишилися без батьківської опіки, м.Олександрія.

Дитячий будинок змішаного типу для дітей шкільного та дошкільного віку „Нове Життя”, с.Войнівка, Олександрійський район.

В області реалізується пілотний проект реформування інтернатних закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. У м.Кіровограді створені альтернативні державним інтернатним 2 дитячі заклади нового типу – Дитячий будинок інтернатного типу “Наш дім” та “Наш дім 2”, в яких знайшли сімейний затишок 18 дітей, з числа колишніх вихованців інтернатних закладів м. Кіровограда.

З метою пропаганди національного усиновлення спільно з Міністерством України у справах сім’ї, молоді та спорту та телеканалом “Магнолія-ТВ” за підтримки фонду Рената Ахметова, створений веб-сайт “Сирітству ні”, на якому розміщені фото дітей, які мають право бути усиновленими, та коротка інформація про дитину. З початку року на сайт завантажено більше 100 фотографій дітей Кіровоградської області. Адреса сайту: www.sirostvy.net.

Протягом 2006-2010 років в області діяла обласна програма подолання дитячої безпритульності і бездоглядності на 2006-2010 роки, затверджена програма рішенням обласної ради у вересні 2006 року №40. Звіт про програму розглянуть на сесії обласної ради 9 грудня 2010 року. Рішенням цієї ж сесії прийнято обласну програму з реалізації в області Національного плану дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини на період до 2016 року.

Пропозиції служби у справах дітей щодо розвитку сімейних форм виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, зменшення кількості бездоглядних та безпритульних дітей враховані в програмі розвитку Кіровоградської області на 2011-2015 роки „Центральний Регіон - 2015”.
